

ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นางสาววิคณา กระแสชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-561-559-5

008005 i 1709950x

(d)

THE NEEDS FOR LIBRARY SERVICES OF MEDICAL STUDENTS
OF CHIANG MAI UNIVERSITY

Miss Ratana Krasaechai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-561-559-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดย นางสาวรัตนา กระแสชัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา นางวิภาวรรณ มนูญปิฎ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นสถานที่
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโท

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร ทิชะระ)

.....
(นางวิภาวรรณ มนูญปิฎ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พิณกิจจำจุณ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อนิสิต   นางสาวรัตนา กระแสชัย

อาจารย์ที่ปรึกษา   นางวิภาวรรณ มนูญปิจู
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาวที สืบสนธิ์

ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา   ๒๕๒๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในบริการห้องสมุด ปัญหา ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการห้องสมุด ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ - ๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๖๒ คน ได้รับแบบสอบถาม กลับคืน ๑๓๓ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๑๐ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ มีความต้องการในบริการห้องสมุดและทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉลี่ยน้อยกว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๒ บริการที่นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ มีความต้องการ ใ้มากที่สุด ได้แก่ บริการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด บริการยืม - คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และบริการโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์ บริการที่นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๒ มีความต้องการใ้ มากที่สุด ได้แก่ บริการยืม - คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บริการโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์ บริการบรรณนิวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย และบริการแนะนำการใช้บรรณนิวารสารภาษา ต่างประเทศ (Index Medicus) และวารสารสาระสังเขป สำหรับวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือ

ช่วยคนที่นักศึกษาแพทย์ทั้งสองกลุ่มมีความต้องการใช้มากที่สุด ได้แก่ หนังสือทางการแพทย์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย และบัตรรายการ

ปัญหาในการให้บริการและทรัพยากรห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์ทั้งสองกลุ่มประสบอยู่ ได้แก่ หนังสือทางการแพทย์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย และวารสารภาษาไทยไม่เพียงพอ กับความต้องการ ห้องสมุดมีสื่อทัศนวัสดุและอุปกรณ์จำนวนน้อย ไม่ทราบวิธีใช้ทรัพยากรวารสารทางการแพทย์ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๖ ยังประสบปัญหาในระดับปานกลาง เกี่ยวกับไม่ได้รับข้อมูลที่ต้องการจากการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของบรรณารักษ์อีกประการหนึ่งด้วย

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์ทั้งสองกลุ่มที่มีต่อความเหมาะสมของบริการ ทรัพยากรห้องสมุด อาคารสถานที่ บุคลากร และระเบียบการใช้ห้องสมุดนั้นปรากฏว่า โดยเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการวิจัยครั้งนี้บรรณารักษ์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ (เช่น เพิ่มจำนวนสื่อทัศนวัสดุและอุปกรณ์ เพิ่มจำนวนหนังสือทางการแพทย์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย) ปรับปรุงวิธีการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด จัดทำรายชื่อหนังสือและวารสารใหม่ ให้สามารถนำออกบริการอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนทำคู่มืออธิบายวิธีใช้หนังสืออ้างอิงและคู่มือช่วยคนที่ยากแก่การใช้ เป็นต้น

จากการวิจัยครั้งนี้ขอเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลทางการแพทย์ของภาคเหนือ ในการให้บริการแก่บุคคลภายนอกซึ่งเป็นบุคลากรในวิชาชีพสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และบรรณารักษ์ควรมีการติดตามความก้าวหน้าใหม่ ๆ เกี่ยวกับบริการช่วยคนสารนิเทศทางการแพทย์จากศูนย์ข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

สำหรับห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทุกแห่งควรร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดมากขึ้น
และควรพิจารณาหาทางให้แพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ได้เข้ามามีบทบาทในการอบรม
บรรณารักษ์ของห้องสมุดแพทย์ นอกจากนี้สถาบันการศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ และแพทย์สมาคม
แห่งประเทศไทย ควรผลิตหนังสือและวารสารวิชาการภาษาไทยเพิ่มขึ้นด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   The Needs for Library Services of
                                  Medical Students of Chiang Mai University

Name   Miss Ratana Krasaechai

Thesis Advisors   Mrs. Vibhawarn Manunapichu
                                  Assistant Professor Prapavadee Suebsonthi, Ph.D.

Department   Library Science

Academic Year   1982

ABSTRACT

The purposes of this research are to study the needs for library services of medical students of Chiang Mai University, to find out their problems in using library services together with their opinions and recommendations concerning the services offered by the Faculty of Medicine Library. The findings will be used as the guideline for improving library services.

The data were analyzed from 133 completed questionnaires, or 82.10 percent of the total distributed number of 162, sent to randomly chosen medical students of the 1981 - 1982 academic year. The results can be summarized as follow :

On the average, the needs of the first year medical students for library services and for resources were lower than those of the second to the sixth year medical students. The primary needs of the first year medical students were for : library orientation, circulations and audio-visual materials, while the second to sixth year medical students indicated their specific needs for : circulation, audio-visual

materials, indexing of Thai medical journal articles and guides for using Index Medicus and abstract journals. Library materials and searching tools mostly needed by medical students were English and Thai medical books and card catalogs.

Problems faced by both groups of medical students in using library services and resources were : inadequate number of English and Thai medical books and Thai Medical journals, small number of audio-visual materials and a lack of knowledge in how to use Index Medicus. In addition, the second to the sixth year medical students also moderately faced the problem of not having satisfactory reference services.

For their perspectives toward library services, resources, library building, staff and library regulations, the respondents appeared to be moderately satisfied.

The results of this research can serve librarians as the guideline for improving library services, and fulfilling the needs of the medical students (for instance, add up audio-visual collection, English and Thai medical books and Thai medical journals), improving library orientation, providing more regular issueing of new book and journal lists, and preparing of manuals for the use of some complicated library materials.

Additional recommendations are : the Faculty of Medicine Library, Chiang Mai University, should expand its role as the Northern medical information center to provide information services for the outsiders and health sciences practitioners in that region. Besides, it is recommended that librarians in charge should acquire more modern search techniques for retrieving information on current technology and new developments in health sciences field.

Recommendations to all medical school libraries are to improve cooperation among them. They should ask for support from the Thai Medical Association and request it to join in the task of training medical librarians. In addition, schools of medicine and the Thai Medical Association should produce more Thai medical books and journals.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติการวมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ วิจารณ์ มนูญปิฎ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประภาวดี สืบสนธิ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ
ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ขอขอบคุณนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้ความ
ร่วมมือในการออกแบบสอบถาม และขอขอบคุณบรรณารักษ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อมูลอันเป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้.

รัตนา กระแสชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๒
สมมุติฐานของการวิจัย.....	๓
ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๔
๒. บริการของห้องสมุดทางการแพทย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
ความหมายของ บริการ.....	๖
พัฒนาการในการจัดบริการของห้องสมุดทางการแพทย์ใน ประเทศไทย.....	๗
ลักษณะการจัดบริการของห้องสมุดทางการแพทย์ใน ประเทศไทย.....	๑๖
ลักษณะและปัญหาในการจัดบริการของห้องสมุดทางการแพทย์ ในประเทศไทยกำลังพัฒนา.....	๒๖

การจัดบริการของห้องสมุดทางการแพทย์ในประเทศไทย.....	๓๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๔
การศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการในห้องสมุดมหาวิทยาลัย	
โดยทั่วไป.....	๓๔
การศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะทางการแพทย์.....	๓๘
๓. วิธีดำเนินการวิจัย.....	๔๓
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	๕๕
การรวบรวมข้อมูล.....	๕๕
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๐
๔. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์.....	๖๓
สภาพการให้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์.....	๖๓
ความต้องการในการให้บริการ วัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยค้นของ	
นักศึกษาแพทย์.....	๗๔
ปัญหาในการให้บริการ วัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยค้นของ	
นักศึกษาแพทย์.....	๘๒
ความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์.....	๑๑๑
๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ.....	๑๒๓
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	๑๒๓
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	๑๓๘
การนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ.....	๑๔๐
ขอเสนอแนะ.....	๑๔๓
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	๑๔๕
บรรณานุกรม.....	๑๔๖
ภาคผนวก.....	๑๕๔
ประวัติผู้เขียน.....	๑๗๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ก. บริการของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย.....	๓๒
๑ ห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์ใช้บ่อยที่สุด.....	๖๖
๒ เหตุผลที่นักศึกษาแพทย์เลือกใช้ห้องสมุดที่ใช้บ่อยที่สุด.....	๖๗
๓ จุดมุ่งหมายในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์.....	๖๘
๔ ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์.....	๗๑
๕ ช่วงเวลาที่นักศึกษาแพทย์เข้าใช้ห้องสมุด.....	๗๒
๖ วิธีการที่นักศึกษาแพทย์รู้จักการใช้ห้องสมุด.....	๗๓
๗ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการและประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับจาก บริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดได้จัดอยู่เป็นประจำ.....	๗๔
๘ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการและประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับจาก วัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด.....	๘๘
๙ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการและประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับจาก คู่มือช่วยคนต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด.....	๘๘
๑๐ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการในค่านับบริการที่นักศึกษาแพทย์ต้องการ ให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น.....	๘๑
๑๑ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด.....	๘๕
๑๒ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ หนังสือตำราและหนังสือทั่วไปทางการแพทย์.....	๘๘
๑๓ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ หนังสืออ้างอิง.....	๑๐๑
๑๔ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ วารสารทางวิชาการและวารสารสาระสังเขป.....	๑๐๘

ตารางที่ ๑๕	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาในการ ใช้วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ รัฐบาล กฤตภาคข่าวทางการแพทย์ และหนังสือพิมพ์.....	๑๐๖
๑๖	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาในการ ใช้คู่มือช่วยคนต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด.....	๑๐๘
๑๗	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับความ เหมาะสมของบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด.....	๑๑๓
๑๘	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับความ ทันสมัยของวัสดุสิ่งพิมพ์.....	๑๑๖
๑๙	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อวัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยคนในด้านการมีขอบเขตเนื้อหาที่ตรงตาม ความต้องการ.....	๑๑๘
๒๐	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับความ สะดวกในการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์.....	๑๒๐
๒๑	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับ ประโยชน์ของคู่มือช่วยคนต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น.....	๑๒๑
๒๒	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับอาคาร สถานที่.....	๑๒๓
๒๓	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับ บุคลากรห้องสมุด.....	๑๒๔
๒๔	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับระเบียบ การใช้ห้องสมุด.....	๑๒๖